

NA
STIČIŠČU
DISKRIMINACIJ

PRAKTIČNE
VAJE

Večplastni jaz

Velikost skupine:

poljubna

Trajanje:

45 min

Potrebščine za izvedbo praktične vaje:

- natisnjen list za vsakega_o udeleženca_ko
- pisalo za vsakega_o udeleženca_ko
- naprava za merjenje časa (ura, stoparica, mobilni telefon)
- stoli, blazine ali podobno, na katere se lahko udeleženci_ke usedejo med razpravo (opcijsko)
- primerna podlaga za pisanje (opcijsko)

Tip praktične vaje:

individualno delo

Uporabljene metode:

samostojna refleksija, vživljanje v vlogo, skupinska razprava

Kaj je namen te praktične vaje? Kaj želi mladinski_a delavec_ka doseči?

Kakšne rezultate lahko pričakuje?

Večina med nami o diskriminaciji, tudi lastni, najpogosteje razmišlja enodimenzionalno. Namen praktične vaje *Večplastni jaz* je tako udeležencem_kam pomagati preiti iz takšnega razmišljanja k razmišljanju o diskriminaciji kot o večdimenzionalnem pojavu. Udeleženci_ke sprva spoznajo, kakšne so njihove lastne okoliščine in identitete, kako se te krepijo, kdaj in zakaj lahko katera identiteta prevladuje. Opisujejo svoje osebne okoliščine, kot so spol, narodnost, rasa ali etnična pripadnost, jezik, vera ali prepričanje, invalidnost, starost, spolna usmerjenost, spolna identiteta ali spolni izraz, družbeni položaj, premoženjsko stanje, izobrazba. Sprva na podlagi lastnih izkušenj, v drugem delu pa prek vživljanja v drugačne (hipotetične) identitete, kjer jim bodo določene identitete odvzete ali jim bodo pripisane nove. Na takšen način bodo raziskovali_e presečno diskriminacijo.

Načrt praktične vaje

- Pred izvedbo praktične vaje za vsakega_o udeleženca_ka natisnite delovni list in zagotovite pisalo.
- Udeležencem_kam pojasnite navodila za delo: vsak_a bo prejel list z navedenimi osebnimi okoliščinami, kot so navedene v Zakonu o varstvu pred diskriminacijo. Udeleženci_ke naj s samostojnim delom v tišini izpolnijo delovni list. Pojasnite udeležencem_kam, naj se med izpolnjevanjem med seboj ne sporazumevajo.
- Udeležencem_kam razdelite delovne liste in pisala. Začnite meriti čas. Za to nalogo naj bo na voljo vsaj 10 min.
- Po izteku časa za prvo nalogo udeleženke_ke povabite, naj si med napisanimi osebnimi okoliščinami ali identitetami izberejo njim tri najpomembnejše. Katere bodo izbrali_e, je njihova osebna odločitev. Začnite meriti čas. Za to nalogo naj bo na voljo 3 min.
- V naslednjem koraku udeleženke_ke povabite, naj razmislijo, kakšno bi bilo njihovo življenje in kako bi jih družba obravnavala, če ne bi imeli_e ene ali dveh od izbranih okoliščin. Razmislijo naj, kako bi bilo, če bi bile okoliščine drugačne. Dovolite udeležencem_kam dovolj časa za razmislek. Če želijo, lahko svoje misli tudi zapišejo.
- Udeleženke_ke povabite v krogu na diskusijo. Udeleženci_ke se lahko usedejo na stole ali blazine, tako da jim bo udobno.
- Udeleženke_ke povabite, naj ugotovitve predstavijo v skupini. Udeležencem_kam pojasnite, da se lahko sami_e odločijo, če želijo deliti z drugimi, kaj bodo delili_e in v kolikšni meri. Udeleženci_ke lahko sodelujejo tudi zgolj kot podajalci_ke mnenj, brez deljenja osebnih okoliščin (se torej lahko le odzovejo na vprašanja mladinskega_e delavca_ke).
- Razpravo lahko vodite s pomočjo spodnjih vprašanj. Bodite pozorni, da vsi udeleženci_ke, ki to želijo, dobijo možnost podajanja mnenja. Med razpravo ne dovolite obsojanj in zasmehovanja drugih. Med razpravo ne sme priti do prekinjanja.

Vprašanja za razpravo:

1. Katere so tri identitete, ki ste jih izbrali in zakaj?
2. Bi se vaš položaj v družbi spremenil, če bi se spremenile tudi izbrane okoliščine/identitete?
3. Kaj si želite, da bi ljudje vedeli o eni od vaših identitet, situacij ali telesnih značilnosti (npr. nošenje očal, brazgotine po telesu).
4. Ste odkrili kaj novega o sebi?
5. Ali ste zaradi osebne okoliščine (ali več njih) doživeli diskriminacijo?
6. Ali katera osebna okoliščina krepi/marginalizira drugo?
7. Kako vera krepi/marginalizira spol?
8. Kako izobrazba krepi/marginalizira socialnoekonomski položaj?
9. Je marginalizacija lahko hujša, če oseba ni Slovenka?
10. Je marginalizacija hujša, če ta ista oseba ni belopolta?
11. Imate zaradi katere od osebnih okoliščin ali pa zaradi skupka osebnih okoliščin privilegij? Ste se ga do sedaj zavedali?
12. Kaj ste se novega naučili ali spoznali v tej praktični vaji? Kako boste pridobljeno znanje uporabili v vsakdanjem življenju?

Nasveti za mladinskega_o delavca_ko

- V vsakdanjem življenju je pogosto težko določiti, kaj vse je vplivalo na diskriminatorno izkušnjo in kako so osebne okoliščine vplivale nanjo. Še težje je jasno določiti njihovo prečenje in kako so se te okoliščine med seboj krepile, da so vzpostavile novo realnost. Pomembno je, da udeleženci_ke o diskriminaciji razmišljajo kot o večdimenzionalni realnosti. Različnih diskriminacij prav tako ne moremo razvrstiti po (ne)pomembnosti. Če ugotovite, da imajo udeleženci_ke s tem težavo, jih skozi pogovor skušajte voditi k ponovnem razmisleku. Prav tako lahko uporabite fiktivni plastični primer: 17-letni Slovenec, dijak, ki so mu všeč punce, lahko »postane« 17-letnik, ki se ne šola, je gej, prihaja iz Srbije, je iz revne družine in ne zna slovenskega jezika in podobno.
- Praktična vaja je zasnovana za eno šolsko uro. Če je le mogoče, priporočamo, da zanjo porabite dlje časa. Dodaten čas namenite poglabljeni razpravi.
- Praktična vaja je izvedljiva v zaprtem prostoru ali na prostem. Kadar jo izvajate na prostem, poskrbite, da je med samostojnim delom udeležencev_k čim manj motenj (hrup, vremenske razmere ...).
- Če je treba, priskrbite podlago za pisanje na list (če ni na voljo ravnih površin (mize, tal ...)).
- Vsi_e udeleženci_ke morda ne bodo želeli_e izpolniti vseh polj na delovnem listu. To odločitev morate upoštevati in zagotoviti, da jo spoštujejo tudi drugi_e udeleženci_ke.

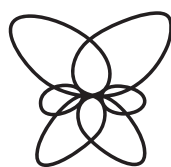
- Vsi_e udeleženci_ke morda ne bodo želeli_e podeliti z drugimi, kaj so zapisali_e. Udeležencev_k ne silimo k deljenju in pogovoru. Udeleženca_ko lahko povabimo, da podeli, zakaj ne želi podeliti določenih podatkov (*ker se boji zasmehovanja, ker je to osebna stvar, ker še sam_a ne ve odgovora ...*), če to želi.

Navedena vprašanja za razpravo so zgolj v pomoč in orientacijo. Spodbujamo vas, da dodate svoja, predvsem pa, da se odzivate na komentarje udeležencev_k.

Moje osebne okoliščine

- V spodnji tabeli so navedene osebne okoliščine, kot so navedene v Zakonu o varstvu pred diskriminacijo.
- Izpolni delovni list. Svojih odgovorov ti ne bo treba deliti z drugimi, če tega ne želiš. Delovni list ostane tebi in ga drugi_e brez tvojega dovoljenja ne bodo brali_e.
- Delovni list rešuješ samostojno in v tišini.
- O vsaki okoliščini dobro razmisli in zapiši, kakšna je okoliščina v tvojem primeru. V kolono opombe lahko zapišeš svoja opažanja, mnenja, izkušnje.

OKOLIŠČINA	MOJA IDENTITETA/OKOLIŠČINA	OPOMBE
SPOL		
NARODNOST		
RASA ali ETNIČNO POREKLO		
MATERNI JEZIK		
VERA ali VERSKO PREPRIČANJE		
INVALIDNOST		
STAROST		
SPOLNA USMERJENOST		
SPOLNA IDENTITETA IN SPOLNI IZRAZ		
DRUŽBENI POLOŽAJ		
PREMOŽENJSKO STANJE		
IZOBRAZBA		
(drugo, navedi sam_a)		

NA STIČIŠČU DISKRIMINACIJ

Delovni list je del e-usposabljanja Presečna diskriminacija v mladinskem delu, ki ga je pripravil Forum za enakopraven razvoj v sodelovanju s projektnimi partnerji Zavod Global, Nosotras Onlus in Asociația Pro Democratia. Financirala Evropska unija. Vendar so izražena stališča in mnenja zgolj stališča in mnenja avtorjev_ic in ne odražajo nujno stališč in mnenj Evropske unije ali Nacionalne agencije. Zanje ne moreta biti odgovorna niti Evropska unija niti Nacionalna agencija.